

Fiatalkoromban éveken keresztül tagja voltam a templomi kórusnak, és együtt énekeltük minden nagypéntek este a János-passiót, ami az elejétől a végéig teljesen megegyezik a mai szentírási résszel. Ma is fülemben csengenek a passió mondatai, dallama, és hogy milyen csendes tisztelettel hallgatta mindenki az énekelve bizony nem rövid történetet. A régi nagypéntek hangulatából és az ismerős szövegből próbálok erőt és bátorságot meríteni, ha már az élet úgy hozta, hogy nekem jutott, hogy Jézus elfogatásáról, elítéléséről, és szenvedéstörténetéről írjak, mert ettől a feladattól nagyon megijedtem.

Rengeteg nagyon fontos és keresztény vallásunk szempontjából is döntő esemény történt ezen a napon (Júdás árulása és választott sorsa összehasonlítva Péter árulásával és további életével, aztán halálával; Jézus halála az Atya által eltervezett Áldozat volt?; hogyan halt meg értem is?; szükséges volt-e a halála? stb.), ezért próbálok csak részleteket kiragadni, önkényesen, saját gondolataim szerint a szövegből.

Hatalmi harc, játszómázás, a zsidó Főtanács és Pilátus között – Kajafás egy korábbi János-evangéliumi helyen („Jobb, ha egy ember hal meg a népért”, Jn 11,47-50) gyakorlatilag elismeri, hogy Jézust nem tartja a zsidó törvények értelmében bűnösnek, de be kell áldozni a népért (ezt mai szófordulattal úgy mondanánk: magasabb szempontok miatt...) Pilátus fütyül rá, hogy mit akarnak a zsidók Jézussal, de mihelyt a zsidó vezetők megszarolják, hogy be fogják árulni a császárnál, kész kivégeztetni egy ártatlan embert. A zsidó elöljárók a közelgő ünnep miatt nem mennek be Pilátushoz, nehogy tisztátlanná váljanak, de egy ártatlan ember feláldozása miatt nincs rossz érzésük. Ha szükségesnek érzik, mennyire jól együtt tudnak működni egymást gyűlölő, egymással kibékíthetetlen ellentétben álló hatalmak is...! Jézus a hatalmasok szemében kis porszem, menthetetlenül a fogaskerek közé került, sorsa megpecsételődött, esélye sincs, evilági értelemben neki vége. Ugyanezt érezhette a lengyel nép, amikor 1939-ben a szovjetek és a németek egymással lepaktálva lerohanták őket, és megkezdődött a (sokadik) szenvedéstörténetük. Ugyanezt érezhetik ma a kárpátaljai magyarjaink, akiken ismét átgázoltak. De kisebb volumenben is gyakorta találkozunk ezzel a helyzettel, amikor a külvilágtól „mattot kapunk”, azaz önhibánkon kívül belekerülünk egy kilátástalan helyzetbe, főnökünk manipulálni akar, a családunk olyasmire kényszerít, amit nem akarunk, valaki meg akar fúrni minket, fizikai, vagy lelki bántalmazás ér minket, vagy megtudjuk, hogy nagybetegek vagyunk... stb. Nagyon jó lenne, ha ilyenkor nem akarnék visszavágni, az ellenem vétőkkel foglalkozni vagy lázadni a sorsom ellen, hanem minél hamarabb megtalálnám a kiutat a megpróbáltatásból, illetve nyomorultságomban is tudnék arra gondolni, hogy nemcsak én, más is kapott pofont az élettől, s azzal is lehet példát mutatni, ahogyan kijövök egy sötét helyzetből.

Vallatás és elítélés. Jézus jól tudta, hogy itt most véget fog érni a földi tevékenysége. Felkészült rá, elbúcsúzott a tanítványaitól, és rájuk hagyta az Atya szeretetét és a küldetést. Átimádkozta az éjszakát, erőt kérve a rá váró gyötrelmek elviselésére. Most bírái előtt áll. Annás (és később, a Főtanács), valamint Pilátus is fogást keres rajta. Konceptió per ez a javából, többek között azért, mert tanúkat nem tudnak felvonultatni, akik valamilyen elkövetett bűnnel be tudnák vádolni, ehelyett a vádlottat készítetik, hogy magát vádolja valamivel (a tanítása és a tanítványai felől faggatja Annás, illetve Pilátus megkérdezi :”Mit műveltél?”). Jézus felismeri, hogy nincs értelme hosszasan kifejteni a tanítását, azt igazolni, bizonygatni, amit három éven keresztül folytatott, ami az élete, beteljesített küldetése volt. Szükszavúan beszél, időnként rámutat az eljárás törvénytelségére („Ha rosszat szoltam, bizonyítsd be a rosszat”), öntudatosan, ám szelíden, és nagyon nagy önuralmat tanúsítva áll helyt. Tudja, hogy itt most minden szavát úgyis csak kiforgatják, ellene fogják felhasználni, és az ítéletet már meghozták. Itt, ezen a helyszínen nem fog visszhangra találni sem ékesszólás, sem tanúságtétel, mégis nagyon összeszedetten és bölcsen a leglényegesebb mondatokat elmondja. Ebben a helyzetben lehetett Hans és Sophie Scholl, akik 1943-ban erőszakmentes mozgalmukkal (röplapok szétszórásával) próbálták megmenteni a német embereket az értelmetlen vérontástól, a bíró mégis ordítva nevezte őket alattomos bűnözőknek, és még a főbelövést sem kapták meg, a megalázó lenyakazás lett az ítéletük. Ugyanígy a katonaságmegtagadó ifjaink szavait is félremagyarázták, s börtönnel büntették a lelkiismeret hangját. De a hétköznapokban is számtalanul ítélnék rólunk igazságtalanul: a sok gyermekünk miatt ingyenélők vagyunk, a vallásosságunk miatt képmutatók, a munkahelyünkön az élethivatásunk miatt nem elég elkötelezettek, a közösséghez tartozásunk miatt a vallásos emberek egy része felforgatónak és beképzeltnek tart minket, szerény életmódunk miatt megkapjuk, hogy biztos nem mondunk igazat, mert kizárt, hogy ennyiből meg tudjunk élni... stb. Bevallom, hasonló szituációkban sokszor érzek késztetést, hogy egy igazi törőlmetszett kioktatást megeresszek az engem megvádoló felé.

Természetesen tudom, hogy más karakterű emberek viszont hasonló helyzetben nem szólnak semmit. Mennyivel igazabb és bölcsebb keveset, de jót szólva tanúságot tenni!

Nincs tovább, elkövetkezik a Vég. A szenvedés.

Az nem lehet véletlen, hogy én olyan sok éven keresztül nem bolygattam magamban a Szervedéstörténetet. Amíg több, mint egy évtizedig hittancsoportot vezettem, azt gondoltam, hogy a gyerekek életkora miatt, de később rájöttem, hogy magam miatt kerültem ki ezt a szentírási részt. Vajon miért? A szenvedés témaköre nekem nem igazán ismert terület. Nem láttam még senkit meghalni. Nem volt olyan betegségem vagy bánatom, ami miatt hosszan vagy kiút nélkül szenvedtem volna, és nem volt valami felemelő érzés, amikor rájöttem, hogy nem bírom a fájdalmakat, pedig azt hittem, hogy de, mert a szüléseimből indultam ki, aztán hamar megtudtam, hogy annál létezik sokkal nagyobb fájdalom is. Így nem éreztem soha jogosnak, hogy erről a témáról bármit mondjak. Hol vagyok én azokhoz az emberekhez, akik a szenvedésüket felajánlják valakikért, vagy valami jó célért? Bár ki tudja, mi fog következni idősebb koromban, ami késik, nem múlik, lehet, hogy lehetőségem lesz még ezen a területen fejlődni...

Jézusnak lépésről-lépésre át kell élnie a szenvedés különböző formáit: meggyalázás (kigúnyolás, leköpdösés), fizikai kínok (megostorozás, keresztcipelés), emberi méltóságától megfosztás (ruháinak elvétele, a bűnözők részére fenntartott kivégzés tudata), egész életét megkérdőjelezés („Szabadítsd meg magad, ha Te vagy Izrael királya”-féle bekiabálások Mt 27,42). És végül a kínhalál, a haláltusa. Mit érezhetett? Emberi mivoltából kifolyólag nagyon szenvedett, ez biztos. Mégis csendben, méltósággal, s végig az Atyához imádkozva, az Atyával közösségben, belőle erőt merítve tudta az utolsó megpróbáltatást végigvinni.

Amellett, hogy imádkozott, magába fordult, megmaradt a figyelme, szeretete az övéi felé: vigasztalja őket, és gondoskodik édesanyjáról. Számomra még felfoghatatlan emberi teljesítmény ez! Jézusból merítve a kivégzett őskeresztények (és későbbi mártírok is: többek között Szent Gellért vagy Apor Vilmos) is képesek voltak hasonló méltóságteljes és a nem hívő embereket is gondolkodóba ejtő „szép” halálra. Drága Jó Istenem! Ha az életem úgy alakulna, ha az lenne az egyetlen helyes döntés, szeretném, ha én is tudnék áldozatul esni, s ezzel tanúságot tenni Rólad. Ha ilyen próbatételt elé nem állítasz, akkor az élettől velejáráó fájdalmakhoz, még előttem álló esetleges szenvedéshez adj erőt, türelmet, kitartást.

*Szeretnék én is nyomot hagyni ezen a földön, életemmel mindenképpen, de ha úgy akarod, a halálommal is.*

*Magyar Ági, Székesfehérvár*